

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
про основні тенденції зміни значень показників,
що застосовуються для розрахунку індексу регіонального
людського розвитку
Чернівецька область

Середня очікувана тривалість життя при народженні, років

Показник середньої очікуваної тривалості життя при народженні на протязі останніх п'яти років в Чернівецькій області знаходиться на досить високому рівні. Відмічається ріст даного показника з 73,22 у 2013 році до 73,71 у 2017 році, або на 0,7%. Порівняно із середньоукраїнським показником у 2017 році (71,98), обласний показник вищий на 2,4%.

Загальний коефіцієнт приросту (скорочення) чисельності населення, на 1000 осіб наявного населення, проміле

Загальний коефіцієнт приросту (скорочення) чисельності населення за останні п'ять років знизився із позитивного у 2013 році (1,5) до негативного (-1,6), але при цьому скорочення населення області є одним із самих незначних по Україні (-3,5).

Зменшення природного приросту (скорочення) населення відбулося за рахунок так званого «демографічного провалу», що стався у 90-х роках і зменшенням кількості жінок фертильного віку та відповідно зменшенням кількості пологів та народжених дітей в останні п'ять років.

Коефіцієнт смертності від навмисного самоушкодження, на 100 тис. осіб наявного населення, просантиміле

Коефіцієнт смертності від навмисних самоушкоджень зменшився з 12,4 у 2013 році до 10,0 у 2017 році, або на 19,4% і входить в п'ятірку найкращих показників по Україні. Він нижчий, ніж середньоукраїнський (16,2) на 39,3%.

Досить позитивні загальні та спеціальні демографічні показники можна пояснити впливом кращих, ніж в цілому по Україні, природно-екологічних, соціально-економічних, внутрішніх та зовнішніх факторів на здоров'я населення області, ефективною організацією медичної допомоги населенню та покращенням профілактичної роботи медичними працівниками серед населення області, яка спрямована на популяризацію здорового способу життя.

Відношення середньої заробітної плати до мінімальної, разів

Аналізуючи динаміку показників відношення середньої заробітної плати до мінімальної, слід зазначити, що в області збережено позитивну тенденцію зростання середнього рівня оплати праці.

Найвищий ріст зарплати, порівняно з попереднім роком, зафіксовано у 2017 році на 46,9% (5621 грн), у 2016 - на 25,5% (3826 грн), у 2015 - на 18,3% (3049 грн), у 2014 - на 3,8% (2578 грн), у 2013 – на 6,6% (2484 грн).

У 2017 році спостерігалось уповільнення зростання відношення середньої заробітної плати до мінімальної, яке склало 1,76 раза. У 2016 році цей показник склав 2,66 рази, у 2015 – 2,4 рази, у 2014 – 2,12, у 2013- 2,5 рази.

Вживаються заходи організаційного, правового характеру щодо легалізації трудових відносин, постійно працюють обласна, міські та районні робочі групи з питань легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення. В області постійно проводиться превентивна робота, яка полягає в інформуванні роботодавців щодо: строків та термінів виплати заробітної плати, дотримання мінімальних державних гарантій, підвищення рівня оплати праці, легалізації зайнятості населення та штрафних санкцій за порушення законодавства з оплати праці.

Обсяг видатків місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) на одну особу, гривень

Аналізуючи обсяг видатків місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) на одну особу можна констатувати, що упродовж 2013-2017 років відбувалося постійне його зростання. У 2017 році цей показник становив 11284,7 грн., і порівняно з 2013 роком зріс на 6386,2 грн. або в 2,3 раза. Слід зазначити, що уповільнення зростання обсягу видатків відмічалось лише у 2014 році – на 6,1% або на 301,2 грн (5199,7 грн).

Значне зростання цього показника відбулося починаючи з 2015 року. Зокрема, якщо у 2015 році зріс на 24,7% або 1286,9 грн (6486,6 грн.), у 2016 році – на 25,1% або 1631,1 грн (8117,7 грн.), а в 2017 році - на 39% або 3167 грн. (11284,7 грн.).

Таке зростання пов'язане із впровадженням з 2015 року бюджетної і податкової реформ та децентралізації місцевих бюджетів, внаслідок чого відбулося суттєве збільшення показників з формування дохідної і видаткової частини місцевих бюджетів.

Однак при цьому зростання обсягу видатків місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) на одну особу упродовж 2013-2015 років здебільшого відбувалося завдяки зростанню питомої ваги міжбюджетних трансфертів з державного бюджету в загальному обсязі видатків місцевих бюджетів, яка становила в 2013 році 73,6%, в 2014 – 74,7%, в 2015 – 75,7%.

Починаючи з 2016 року питома вага міжбюджетних трансфертів з державного бюджету в загальному обсязі видатків місцевих бюджетів навпаки зменшилася і склала в 2016 році 69,3%, в 2017 – 69,7%. Водночас відбулося зростання частки видатків, що здійснювалися за рахунок власних доходів місцевих бюджетів, що свідчить про зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів через розширення їхньої дохідної бази.

Рівень працевлаштування зареєстрованих безробітних

У 2017 році рівень працевлаштування безробітних (працевлаштованих за направленням служби зайнятості та шляхом укладання ЦПУ) склав 32,8%, до загальної кількості громадян, які мали статус безробітного протягом року та, порівняно з 2016 роком, збільшився на 2,7 відсоткових пункти, у 2016 році,

порівняно з 2015 роком - на 1,5 відсоткових пункти, у 2014 році - на 0,5 відсоткових пункти.

Лише у 2015 році спостерігалось зменшення рівня працевлаштування на 2,2 відсоткових пункти.

З метою впровадження державної політики зайнятості населення реалізувалась Програма зайнятості населення Чернівецької області на період до 2017 року, яка затверджена розпорядженням обласної державної адміністрації від 22 квітня 2013 року №236-р.

З метою ознайомлення громадськості з послугами державної служби зайнятості проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення області, роботодавців та соціальних партнерів щодо реалізації Закону України «Про зайнятість населення».

Слід зазначити, що безробітні, які тривалий термін перебувають на обліку в службі зайнятості, запрошуються на засідання комісії з довготривалого безробіття, де розглядаються проблеми та бар'єри щодо працевлаштування осіб, з подальшою пропозицією соціального супроводу при працевлаштуванні, що здійснюється за підходом кейс-менеджмент.

Чистий показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком три - п'ять років, відсотків до загальної кількості дітей такого віку

Упродовж 2013-2017 років показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком три-п'яти років характеризувався своєю неоднорідністю.

Найвище значення показника (81,5%), порівняно з попереднім роком, зафіксовано у 2017 році на 3,1 відсоткових пункти. Найнижче значення показника, порівняно з 2015 роком, було у 2016 році на 0,8 відсоткових пункти. (78,4%), проте більше загальноукраїнського показника на 3,9 відсоткових пункти. У 2015 році, порівняно з 2014 роком більше на 1,8 відсоткових пункти (81%), у 2014 р. порівняно з 2013 р. - на 0,4 відсоткових пункти (80,6%).

З метою вирішення проблем щодо перенавантаження груп дошкільних закладів, у дошкільних закладах здійснюється переведення учнів 1-х класів з приміщень дошкільних закладів у приміщення загальноосвітніх шкіл, відновлення діяльності закладів, що тривалий час використовувалися не за призначенням, а також відкриття нових закладів дошкільної освіти, відкриття груп у функціонуючих закладах освіти. Значну увагу приділено створенню умов для самореалізації кожного малюка. Зокрема, працює 736 груп з пріоритетним (профільними) напрямком роботи.

Упродовж 2017 року в області створено 663 додаткових місця в дитячих садках. Зокрема, відновлено роботу 1 закладу дошкільної освіти (м.Чернівці); реорганізовано 3 заклади у НВК (с. Велике, с.Волока Вижницького району, с. Мамаївці Кіцманського району); відкрито 2 заклади (с.Кам'янка Глибоцького району, с.Мамаївці Кіцманського району) у пристосованих приміщеннях; відкрито додатково 32 групи у функціонуючих закладах дошкільної освіти.

Крім того, функціонують 60 груп з короткотривалим режимом перебування, у яких здобувають освіту 955 дітей дошкільного віку.

Одним із пріоритетних завдань закладів дошкільної освіти є здійснення соціально-педагогічного патронату сімей з дітьми, надання їм різнобічної допомоги з питань розвитку, освіти дітей. Особлива увага приділяється сім'ям, діти яких не відвідують заклади дошкільної освіти. На даний час соціально-педагогічним патронатом в області охоплено 117 дітей.

Кількість випускників вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації, відсотків до загальної кількості населення у віці 25-70 років

Кількість випускників вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації до загальної кількості населення у віці 25-70 років у 2013, 2014 та 2017 році становила 1,5 %. У 2015 році – 1,4%, у 2016 - 1,1%.

Зменшення частки випускників пояснюється недостатнім фінансуванням освіти на державному рівні, скороченням державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою, освітньою міграцією. Крім того, географічна мобільність працевлаштування випускників ВНЗ обмежена відсутністю ринку доступного житла для молодих спеціалістів.

З метою збільшення кількості випускників вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації проводиться профорієнтаційна робота серед випускників 9-их та 11-их класів. У закладах вищої освіти проводяться дні відкритих дверей, зустрічі майбутніх абітурієнтів із професорсько-викладацьким складом, роботодавцями, налагоджується співпраця закладів вищої освіти із закладами загальної середньої освіти.